

«ГОРЛІВСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИК» — підприємство вугільного машинобудування. Засн. 1895 франко-бельг. АТ у м-ку Горлівка (нині місто Донец. обл.) як завод з ремонту шахт. устаткування. Складався з 5-ти невеликих цехів, у яких працювало 100 робітників. Згодом на підприємстві розпочали виробництво парових насосів і котлів, копрових шківів, повітрорудних і вуглепідйомних машин; кількість робітників зросла до 800 осіб, а продукція стала відома за межами Донбасу. Протягом 1905–10 завод поступово занепав. 1914 його викупив власник Микол. суднобуд. верфей Беккер. Артилер. завод Беккера і К° (так еволюціонувала назва) до літа 1917 випускав гранати, корпуси і запали до снарядів. 1923 завод випустив перший водопровід. насос потуж. 100 м³/год. під торг. маркою «Горлів. маш.-буд. завод». Від 1924 — у підпорядкуванні тресту «Донвугілля». Підпр-во зайняло у галузі створення та освоєння виробництва вугіл. техніки й ін. гірн.-шахт. устаткування провідні позиції. 1928 тут розпочато виготовлення вруб. машин. У 1935–39 винахідник **О. Бахмутський** створив серію перших у світі вугіл. комбайнів Б-1, Б-3, Б-4, які видобували до 25-ти т вугілля за зміну та замінили ручну працю з відбою і навалення вугілля. У експерим. цеху підприємства на базі потуж. врубівки ГМА створ. комбайн Б-9-39, яким закладено основи розвитку широкозахоплювал. техніки. Згодом завод налагодив також випуск відцентр. помп, компресорів, шахт. вагонеток, виконував замовлення з виготовлення деталей металоконструкцій для будівництва провід. підприємств СРСР. Під час нім.-фашист. окупації Горлівки завод евакуйовано у м. Копейськ (Челябін. обл., РФ). 1945 завод був практично відбудований і у зв'язку з 50-річчям та за значні успіхи у

розвитку вугіл. машинобудування нагородж. орденом Трудового Червоного Прапора. У 1950–60-х рр. на «Г. м.» розроблено оригінал. гідпроприводи Г-404, Г-406, які дозволили вирішити складне конструктор. завдання — вільного і достатньо швидкого переміщення комбайна у забої та проводити виймання вугілля не цикліч. методом, а поточним; у 1970–80-х рр. налагоджено випуск вугіл. комбайнів із безланцюг. і винесеними системами подачі на основі гідравліч. і електрич. приводів (2К-52, 1К-101, К-103, КА-80, КШ-1КГ, МК-67), стругових установок, наріз. комплексів, гезенко-прохід. машин, лебідок, емульсій. насосів; наприкінці 1980-х рр. — типового ряду уніфіков. комбайнів РКУ-10 і РКУ-13; у 1990-х рр. спільно з НДІ «Донгіпровуглемаш» освоєно виробництво прохідниц. комбайнів для експлуатації у широкому діапазоні гірничо-геологічних умов (КПЛ, КПА, КПД). У 1975–83 на базі подетал. спеціалізації цехів і ділянок виробництва здійснені роботи з технол. переозброєння і реконструкції механоскладал. виробництва шляхом широкого застосування спеціаліз. агрегат. верстатів і верстатів з ЧПУ. На міжнар. виставках у Брюсселі (1958) і Ляйпцизі (Німеччина, 1965) комбайни «Донбас» та «УКР» відзначені золотою і срібною медалями. За створення комбайна «Донбас» дир. заводу І. Катеринич, конструктори В. Хорін і А. Сукач удостоєні Держ. премії СРСР. Від 2001 — ЗАТ із сучас. назвою, підпорядк. торг.-пром. компанії «Укрвуглемаш». Загалом за весь час роботи підприємство виготовило понад 40 тис. комбайнів, із застосуванням яких видобуто бл. 8 млрд т вугілля. «Г. м.» підтримує соц. сферу, приділяє увагу культур. заходам, комплексу спорт.-оздоров. роботи. Ген. дир. — Ю. Реков (від 2004).

О. В. Косяченко

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Горлівський машинобудівник / О. В. Косяченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31313>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).